

M. I.

LIETUVIŲ

№ 20.

KAINA:

Metams 4 rb., pusme-
čiui 2 rb. 10 kap., 3
mėnesiams 1 rb. 10 kp.
1 mėnesiui 35 kap.

Skiriam, numeris 5 kop.

BALSAS.

Lapkričio 22 d. 1915 m.

SKELBIMAI:

Petito eilė (4 skiltys)
prieš tekstą 60 kap.,
po teksto 30 kap.,
Darbo ieškantiems:
eilė 10 kap.

Redakcijos ir Administracijos adresas: PETRAPILIS, Baskov per. № 29, b. 10. (Znamenskų g. kampas). Tel. 652-02.

Redakcijos sekretorius L. Noreika priima kasdien, be sekmadienių, nuo 12—2 val. dieną.

Lietuvių priruosiamieji kursai

(Baskov per. 29, b. 4; tel. 652-02)

JAU ATSIDARÉ.

I kursus gali stoti tiek vaikinai, tiek merginos. Kursuose bus mokoma mokslo dalykų žemųjų ir viduriniųjų vyriausybės mokyklų programa. Klausytojams lietuviams bus aiškinama lietuvių kalba ir Lietuvos istorija.

Savo išsilavinimu klausytojai bus skirstomi grupėmis. Norintieji stoti į kursus, privalo paduoti prašymus kursų direktoriaus A. Purėno vardu.

Nuolatiniai užsiėmimai kursuose prasidės lapkričio 13 d. Lekcijos kursuose nuo 5 ligi 9 kas dien. Mokesnis už mokslą nuo 100 lig 150 rub. per metus. Pabėgėliams, nuo karo nukentėjusiems ir šiaip neturtėliams duodami palengvinimai. Kursų reikalais galime kreiptis į A. Purėną kasdien nuo 5 val. ligi 7

A. A.

Augustinas Savickis

po ilgo kankinimosi spalių mėn. 19 dieną ūmai mirė Maskvos ligoninėje stabo ištiktas. Palaidotas toli nuo numylėtos tėviškos Maskvos „kitaip tikinčiųjų“ kapinėse.

Paskendusi gailestyje šeimyna.

Petrapilis, lapkričio 22 d.

21 šio mėnesio dieną suėjo dešimties metų nuo atidarymo Didžiojo Vilniaus Seimo. Jo svarba mūsų gyvenime buvo be galo didelė, todėl šį „Balso“ numerį pašvenčiame šioms sukaktuvėms, nes dabarties aplinkybės neleidžia kitu kuriuo būdu jų apvaikščioti.

Gyvenime veik nieko nebuvo įkūnyta iš Seimo nutarimų, o kad kas ir pasisekė buvo padaryti, paskui tapo sunaikinta. Bet tai nė kiek nemaišina jo svarbumo. Vilniaus Seimui pasisekė išreikšti tiksliausią visos Lietuvos troškimą, kuriuose buvo ir teber vienintelė skaisčios ateities viltis.

Svarbi buvo valanda, kurioj jis tapo sušauktas. Visa, kas buvo gyvenimo, jautresnio ir sveikesnio Rusijoj, pradėjo bruzdėti. Lietuvio širdy liuosybės troškimas prigimtas, ir jie negalėjo užsilikti užpakaly kitų Rusijos tautų. Bet lietuvių padėjimas buvo sunkesnis už kitų. Kitos, didesnės tautos, ir jų luomai žinojo aiškiai, ko jie turi sau reikalauti, buvo įpratę dirbti išvien. Beto rusų visuomenė vis aiškesnės rodėsi luomų skirtumo žymės. Lietuvoj irgi tebuvo daug socialinės netvarkos, taigi galima buvo bijoti, kad socialis judėjimas pakirs kelią tautiškam. Baimė pasirodė be pamato esanti. Kai prasidėjo Seimo

darbai, aiškiai buvo matyti, kad visiems pirmų-pirmiausia rūpi Lietuvos reikalai. Priimtuose jo nutarimuose nėr nė vieno reikalavimo, kurs priderėtų ne visai tautai, o vienam kuriam jos sluoksniui. Šie nutarimai aiškiai nurodė, kokių kelių eis Lietuva ir prie kurio siekinio. Susidėjo ji iš viso iš keturių punktų. Pirmame buvo nurodyta, kad lietuviai eis išvien su kitais Rusijos gyventojais kovodami su beesančia valdžia dėl geresnės ateities; antrame—pasakyta, kad Lietuvos reikalai galima atlikti tik beturint autonomiją su seimu Vilniuje; trečiame — kuriais būdais te galima gauti autonomiją; ketvirtame—sutraukti svarbesnįjį valstiaus, mokyklų ir bažnyčios reikalai. Beapardamas autonominės Lietuvos ribas, Seimas nutarė reikalauti prikergti prie jos ir Suvalkijos kraštą. Apie Prūsų Lietuvą tuomet negalėjo būti nė kalbos, nes jos be karo su Vokietija negalima buvo suvienyti su kitomis mūsų tėvynės dalimis.

Ne be ilgų ir karštų ginčų tapo priimti Seimo šie nutarimai ir tas jiems pridūda juo daugiau rimtumo. Buvo daug kalbų ir apie kitus reikalus, bet nutarimų apie juos nedaryta, kadangi jų negalima buvo išrišti taip, kaip reikalauja visos tautos nauda. Tame vėl aiški žymė, kaip giliai ir rimtai mokėta svarstyti

Kas gerai moka vokiečių kalbos,

gali gauti darbo Central. Lietuvių Komitete,

Petrapilis, Baskov per. 29, 10.

Kun. A. Šernas teatsiliepia nors vieną kartą per savaitę į Centralinį Komitetą ir tepraneša savo maršrutą.

vyriausieji mūsų tautos reikalai. O dirbti buvo labai sunku. Seime dalyvavo apie 2000 žmonių, tarp jų daugybė pasiuntinių iš valstijų net su tam tikrais rašto įgaliojimais. Jie rodėsi mažai pratę prie to darbo, kuriam buvo siūsti, inteligentai vėl mažai tepažino kits-kitą, kurie jų priderėjo prie veikiančių Lietuvoj partijų, kurios dažnai tarp savęs varžėsi, rodėsi, nemokėsią už partijos matyti visą Lietuvą. Nuveikęs visus šiuos keblumus, Seimas parodė, kad su brendusi politikos žvilgsniu tauta ir moka dirbti savo ateities statymo darbą. Tuo atžvilgiu, galima sakyti, kad per didįjį Vilniaus Seimą gimė lietuvių tauta. Lig tol kas jos vardu kalbėjo, tai buvo arba atskiri žmonės, arba daugiausia partijos. Tik 21 lapkričio dieną prabilo ji visa. Lig tol kad ir buvo nemaža rašyta apie Lietuvos ateitį, bet tai buvo nuomos atskirų žmonių ir partijų, kurios negalėjo turėti didelio autoriteto nei pačių akyse, nei svetimtaučių. Gi po Vilniaus Seimo nutarimų galima visur drąsiai tvirtinti, kad ką nustatė Seimas, to trokšta visa Lietuva ir niekados to neišsižadės. Aplinkybės gali mainyties ir kartu su jomis priemonės turės mainyties, kuriomis siekinys reikia įvykinti, bet pats idealas lieka nejudinamas.

Ar toli mes nuo jo? Kad per dešimties metų, kurie praėjo nuo anos atmintinosios dienos, aplinkybės lyg tolinos mus, bet tai tik rodosi. Ištikrųjų šiuo laiko tarpu tiek darbo lietuvių nuveikta, kad mes nesulyginamai daugiau esame prisiruošę įvy-

JONAS Krizostimo BUČYS, gyvenęs Kuršo gub. Gazenpoto apskr., ieško savo pačios

Vilgelminos - Bertos - Marijos

30 met. Adresas: БОЛОВСКЪ, Вит. губ., Настоятелю Р. К. костела.

kinti ji ir visa savo esybe susigyvenom su juo. Kaip ir dešimties metų atgal, dabar vėl stovime svarbioj mūsų istorijos valandoj. Įvykinimui dabar gal dar net artimesnis, negu rodėsi 1905 metais. Apie ką tada negalima buvo nė svajoti, kad visi lietuviai taptų draugė, dabar tampa dienos klausimu. Turime pamatą vilties, kad Mažoji ir Didžioji Lietuva tiek amžių perskirtos, bus, karui pasibaigus, suvienytos. Kai tat įvyks ir Lietuva sutvarkys vidurinį savo gyvenimą, Didžiojo Seimo gimtoji diena taps viena didžiausių tautos švenčių.

Kun. J. Tumo-Vaišganto.

Mūsų liaudis
ir jos šviesuomenė
Didžiojo Vilniaus Seimo laiku.

Dažnai atsieina girdėti, buk 1905 metai pasidarę del nelaimingojo karo su japonais. Tame manyme ir tvirtinime tiek tėra teisybės, kad po ano karo, pagaliau pratrūko ta votis, kuri seniai, seniai tvinko. 1915 metus padarė karštas, taip karštas, kad net nebesuvaldomas visuomenės troškimas reformų. Karas tik nudenėgė skraistę nuo senosios dvasios valdininkų ir plikai parodė, kaip jų būta sudulėta, kokio betvarkio būta jų valdymo, kaip jų pačių nebetikėta, jog jų darbas tvirtas, galys ateičiai duoti geidžiamųjų vaisių.

Karas to laiko valdžios ištikimybę buvo pakirtęs pačiame pamate. Apie ką seniau tebuvo rašoma, ir tai daugiausia užsieniuose; apie ką tebuvo pašnibždomis kalbama, tai dabar gyvais faktais buvo prirodoma. Per gerą dešimtį metų prieš tai lietuvių

užsienių spauda ujo vyresnybę. Taip ujo, kad vyresnybė buvo pradėjusi skysties, jog ir nekalčiausi jos parėdymai „podvergajutsia samoj ozlobionnoj kritike“. Tuo žvilgsniu nebuvo skirtumo tarp įvairių krypsnių laikraščių: visų nebemanyta, kad dabartiniai valdžios atstovai begalėtų ką nors išmoningo sugalvoti ir išmintingai tai įvykinti. Griežtai nebetikėta nei gera valia. Tečiau visai neteisingai už tą aršią kritiką pyksta ant lietuvių spaudos: visa tai žėrėjo ir iš kiekvieno beveik pačių rusų laikraščio.

Spaudos agitacija ir visoki „pasakymai“, kas darosi, pagalios, sujudino tas minias, kurioms, rodės, viskas buvo ir visados bus: labai tai man, žinokitės! Pasirodė, kad minios dedasi į širdis visa tai, kas ją paliečia ir užgauna.

Kaip žydas su žydu neprasi-lenks kelyje, nepasisakė, ką nauja žino, taip dabar darė visi piliečiai. Nebesisakytą, susitikus, paprastas, inkyrėjęs, nieko nereikiąs: kas girdėti? Bet daug reiškiantis: ar girdėjai, kaip kilo karas, kam jis buvo reikalingas, kaip į tą karą nesiruošta ir vis delto pradėta, kaip neišmanoma kariauti ir elgiamasi nesąžiningai. Faktus tikrus ir kažinkieno pramanomus skelbė, platino visi, neišskiriant nei pačių vaidininkų, net nei pačios policijos atstovų, susiję su jais už butelio ar kortų. Nei tai būdavo darbas partijų žmonių, nei jų siunčiamųjų kurstytojų. Skelbikai nedarė jokių išvadų iš savo nupasakojimų; nežinojo, kas gi reikia daryti, kad taip nebūtų, kad geriausias būtų; niekas nieko nedarė, laiku susigalvojęs plėną, neišskiriant nei pačių socialdemokratų, kurie daryta ar kurių pačių darytasi to laiko politikos tėvais ir šeiminkais. Norėta tik išplioti, kas sopina širdį, kas neivienam nebeduoda ramybės. Minia išėjo iš inertinio padėjimo.

Tik dabar, visa tai pergyvenus, darosi aiški ir teisinga kaikiurių Europos valstijų praktika: tokiais dvasių sujudimo laikais padaromų veiklų neskaityti nuodėmingais, t. y. bloga valia, geru apgalvojimu padaromais; rugimui atslūgus, tuoj duoti pilninteliausi amnestija, tuoj sugrąžinti visiems piliečiams „per maišatį prarastos teisės. Musų vyresnybė taip nepadare, tur būt, tik delto, kad, žiauriai užgniauzusi revoliucijinį judėjimą, vis dar nebuvo tikra, kad ir jo šaknis išrovė. Bet ne tai mums tuo tarpu rūpi.

Mums atsieina pažymėti, jog visų imperijos kraštų: nuo Baltijos ir lig Ramiojo okeano skersai ir nuo Juodųjų lig Baltųjų marių išilgos, piliečiai ėmė kankintis tuo pačiu klausimu; tai kas gi dabar daryti, kad palengvėtų ant širdies, kad galėtų pasisakyti: štai, padariau, ko iš manęs, apirusios valstijos piliečio, pareiga reikalavo, kad ta valstija atgytų ir sustiprėtų. Anarchistiškieji pasikėsinimai ant augštesniųjų administratorių, kurių buvo griebusis ekspansivioji jaunuošenė, nieko nepatenkino: negi nuo atskirų asmenų priderėjo valstijos pagerėjimas. Nuo kruvinojo teroro, įbailinimo purtėsi širdys. Imta tad svajoti apie nekruvinąją revoliuciją, apie tylią, per stiprą visų santarmę valstijos tvarkos pervertimą. Visiems galvoje buvo vylingas Suomų pavyzdymas, seneniai atsitikęs ir labai padidinamas; ir senėliaus įvykęs Norvegijoje, atsiskiriant jai nuo Švedijos. Išgirsta milijonų Rusijos piliečių visai negirdėtas, milijonų labai retai tegirdėtas iš svetur atkeliavęs žodis „streikas“ ir vietinis, naujai nukaltas, bet tuojau pamėgtas — „zabastovka“. Bet kaip visa tai padarytina?

Sielvartų ir be karo buvo gana. Kur jų nėra? Paklausinėk bykoki žmogeli, ir jis tau dešimtį jų išskaitys. Norėta ir jie visi panaikinti. Lyg būtų atėjęs laikas pramanyti visuotinis pragumas visoms nelaimėms, visiems kivirčams padaryti galą. Kaip ir tai padaryti? Ko pasiklausti, kas žino tą didžią paslaptį? Ir virto 1905 metai mitingų, tarybų, suvažiavimų,

seimų laiku. Imta bėgti į kiekvieną, kurs tik viešai išsižioja, ant rinkų, bažnyčiose, salėse.

Lygiai klausytojai, lygiai kalbėtojai, lygiai susirinkimų sušaukėjai nei nuo ko nesislėpė, nes niekas nemainė nusidedas, bepildydamas visuomenės troškimą. „Visuomenės valia“ visų nuomonėje išaugo į kažinkokią galybę, tiesiog materijalę didybę, kurios niekas pasaulyje nebegali sulaužyti, kuri pilnai garantuoja atskirų žmonių laisvę ir nepaliečiamybę: „visuomenė“ juk apibendrina visus žmones; ir pačios valdžios atstovai juk dalys tos visuomenės, tad jos valios pildytojai, o ne tramdytojai. Tarp to laiko viešų kalbų, oracijų, pamokslų, ar kaip kitaip pavadinsi, ir pirmųjų šnekų tebuvo vienas skirtumas: nebesivaldyta, sakytą visa, kas ir kaip toje valandoje sukėsi ant liežuvių. Ir niekas niekam nieko užtai nesakė, niekas nekludė, nestabdė, nebaidė bausmėmis. Lyg ir ištikrųjų visuomenės valia buvo kuriam laikui tapusi augščiausiu įstatymu: suprema lex; lyg buvo pripažinta jos autoritetas.

Štai, kokiomis laiko sąlygomis prasidėjo visoje imperijoje didieji susirinkimai ir suvažiavimai. Eita ir važiuota nebesuturimomis miniomis visur, kur tik išgirsta šaukiant susirinkimą, mitingą. Neįdomauta ir neklaušta, kas šaukia. Taip buvo Petrapilyj, Maskvoje, Varšavoje; taip atsitiko ir Vilniuje.

— Visi dirba revoliuciją, — dirbkime, pons, ir mes!

Kurstęs vienas viekšniškis kanaan. Zaleskio nabaštiką. Zaleskis vis stabdęs ir patarinėjęs — palaukti.

Taip gal buvo ir tarpe Vilniaus lietuvių. Basanavičius su kompanija nenorėjo atsilikti nuo visos imperijos praktikos. Socialdemokratai aržiai jam prieštaravo, nepripažindami suvažiavimo reikalo. Pagalios, taip susikivirčyta, kad pakvietimą į Seimą pasirašė vos trys žmonės. Pirmas — Basanavičius; tai dera. Bet šalia jo du, nors žinomu, bet be jokio visuomenės užsitikėjimo, asmeniu. Ta trifulė normaliu laiku jokiū būdu nebūtų turėjusi teisės padaryti tokį rimtą žingsnį. Bet anuočės... Išgirsta tik pašaukimas, visai nematant šaukėjų, ir pakilta.

Valsčiai, parapijos, sodžiai rinko savo atstovus, dėjo jiems kapeikas kelionei ir siuntė. Atstovai, drobines terbeles pasiėmę, ėjo į Vilnių. Nebuvo iš ko pasirinkti: visi šviesesnieji lietuviai buvo miestuose ar svetur. Rinko tad, ką turėjo mandresnio, vikresnio, iškalbingesnio ar tiesiog neramesnio. Rinkosi kuopomis ir bepradėm svarstę, ko gi čia dabar reikalauti, kad iškarto užgytų visos žaizdos, būtų išrautos visos gyvenimo rakštys. Sukta galvos, ko gi čia dar ir dar „reikalauti“ ir visa tai, ar daug, ar maža, protinga ar ne, išpildoma ar ne, dėta greta kiti kito, kad nueitų į bendrą krūvą Lietuvos reikalavimų.

Stebuklingu bendru visoms socialėjams ligoms vaistu taip tvirtai tikėta, kad jau vienas tų ligų nupasakojimas, lyg sąžiniška išpažintis, žymiai palengvino visų sielas. Upas padarė dar geresnis, dar pakilesnis; visi pradėjo, pakėlė galvas. Lyg nebe tie žmonės, lyg labiaus sueuropėję. Niekas nežinojo, iš ko gi viso to, visais tais 38 punktais, kaip žagariškių, ar dar daugėsiu, reikalauti; kas turi išpildyti. Negi vyresnybė: jos lyg nebebuvo tuo laiku. Savo pačių visuomenė? Bet ji dar neturėjo iš ko duoti, dar nebuvo savo dalykų į savo rankas nusitvėrusi. Bet tai jau buvo antrinis dalykas. Lyg pažadėtasis dangus: kažin kada, kažinkur bus, bet tvirtai tikima, kad bus.

Ir plaukė terbeliotos minios į tą žavėtinąjį Vilnių, kur turės progos viešai, „visam svetui“ girdint, pritariant ir užjauciant, socialiai pasiguosti visu tuo, kas ant širdies: ir kad laisvieji žmonės dar nesulyginti su išsipirkusiais, ir kad servitutai varžo, ir kad dvarininkai netaikūs, ir kad

valdžios atstovai nemandagūs ir kad visokiariopų tikėjimo, kalbos ir asmeks laisvių nebuvo.

Dabar... iš tų „deputatų su terbelėmis“ juokiamasi. Tuomet nieko juokas neėmė: daryta kuogeriausia valia, kuogiliausiu įsitikinimu, jog taip reikia padaryti. Daryta naiviai, vaikšiai. Bet kad ir tebebuvo nebevaržomos politikos ir visuomenės darbe — tik-tik išvystyti kudikiai. Svarbu, ne kaip daryta, sumaningai, tiksliai ar ne; svarbu, kad bent nuvokta, į katrą pusę krypti, kad buvo instinktyviai uodžiama laisvas visuomenės valdymasis ir rimtas pilečių „tamsuolių“ rūpinimasis asmeniškais savo pačių dalykais ir visuomeniniais savo krašto reikalais. Abejotina, ar rimčiau prieš dvejetą šimtų metų Anglijoje daryta pirmieji žingsniai į valdymą; tėvirst, nebematant ir nebejauciant globotojų palengvo įprantama ir tvirčiau pradedama vaikščioti.

Mums dar svarbiaus ir įdomiaus, kad Lietuvos žmonės, kaip sugebėjo, išreiškė savo valią ir norą, beveik nekieno nekurstomi, neraginami. Ne balsiarėksniai jaunikliai, karštaširdžiai, bet ir žaliagalviai, vedė Lietuvos minias į Vilniaus Seimą, o paskui į jo rezoliucijų pildymą, bet amžiu brende, nors tamsokomis galvomis vyrai. Tai parodė paskui teisme kilusios bylos. Iš visų tautų, įkliuvusių į 1905—6 metų sukūrį, seniausius „kaltininkus“ davė lietuvių tauta: jų amžius aplamai lyginos 31 metams, tuo tarpu kad kitų tautų kaltininkų amžius — 21 metams, o žydų bundiečių siekė net 17 m.

Liaudies buvo naivūs laukimai, naivūs darbai, bet pati taktika rimta. Ji ne tik mums, bet visai valstijai parodė, ko galima laisvėje laukti iš piliečių, kad ir neapsiėmę ir politikoje neišmanėlių. Dabar norisi tikėti, kad Lietuvoje būtų galima net plebiscitas padaryti, prireikus pasiklausti, kur jos sunų ir dykrų širdys linksta. Vilniaus Seimas parodė, jog Lietuvos liaudies nebėsama netvarkios laukinių minios.

Griežtai priešinga jai pasirodė tos liaudies šviesuomenė. Ji nebuvo naivi siekimuose, tik neapsakomai nerimta ir net nedora taktikoje; ji neišlaiko nė mažiausios kritikos.

Nuo-pat sumanymo sušaukti visuotinąjį Lietuvos seimą mūsų šviesuomenė perskilo į dvi dali: nepartiniai šaukė seimą, kraštiniai kairieji priešinos ir griežtai nuo to darbo atsimetė. Kai tečiau seimas vis delto buvo sušauktas, tie patys kairieji subruzdų „paimti seimą į savo rankas“, nepartiniai demokratai nesi-davė. Ir du tūkstančių liaudies atstovų, pradedant nuo išvakarių prieš seimą ir per ilgąją pusę dienos, buvo liudytojai skandalinių imtynių mažutėje, sulygintei, dalyje susirinkusių.

Tvarkiai nustatytą seimo darbą jau iš vakaro suardė teatro salėje tuoj, pasibaigus geram vaidinimui, dr. D. minėtinai betakčių ir negudrių įsišokimu. Nė kieno neigalios, ūmai striktelėjo ant kėdės, visas išblyškęs, pasišiaušęs; rankas, it Moizė, augštin kilodamas, kažinkokių nervingai-mistikinių balsu ėmė tiesiog šaukti:

Aš toks ir toks! Aš įsteigėjas Vilniuje socialdemokratijos! Aš ten ir ten už tai buvęs! Aš jus kviečiu dabar jau tarties... Kas nori kalbėti, prašome ant scenos!!!

Vieni, beusiai pusbernėliai, nė durų neieškodami, lyg per tvorą, ritos tiesiai ant estrados ir ten prieš publiką mulino nusmukusias kelines augštin. Kiti, tai matydami, ėmė šaipyties ir pykti. Širdies liga sergąs kun. S. tuo tarpu tokiu-pat nervingu tik nebemistišku, greičiaus jerichonišku balsu ėmė gausti iš visų:

— Neklausykite! Ko reiks, rytoj seime pasakysite tokioje tvarkoje, kaip bus nustatyta seimo sumanytojų!!! Neklausykite, eikite laukan iš salės!!!

Kilo lermi. Vieni skubotai bru-

kos iš salės, kiti atgal į salę. O visiems šiuro kailiai; ėmė baimė, kad priešininkai neimtu ryti kiti kito, o minios nenuvestų ko dar blogesnio daryti. Taip viskas iš karto tragingai pasirodė, kad per visą naktį nebemiegota. Skaudėjo galvą nuo minties:

— Jei dar neįžengus į seimą taip, tai kas gi bus per patį seimą!

Neužsivilta. Liaudis, iš visų tolimiausių kraštų subėgusi čia savo širdies, savo minties varginimus išdėstyti, savo sielvartų pasisakyti, išgirdo ir tuo pradėjimu klausė, kaip draskėsi, pešėsi, nesupaistomi, nesuprantamo skirtumo sacijaliniai demokratai, krikščionys demokratai ir tiesiog demokratai. Visi šaukė: mes, mes, mes; mūsų, mūsų, mūsų; mums, mums, mums, per visus linksnius, ydant galėtų „paimti“ visą seimą, lyg kokių avinų būrį, į savo gardą. Liaudis, t. y. 90% susirinkusiųjų turėjo taip pat savo: mes, mūsų, mums. Bet taip nachališkai nedrįso lįsti visiems į akis: ji savo nedrąsumu buvo kulturingesnė už savo žiedus — šviesuomenę. Niekas nesiklausė tos minios, kur ji prisiskiria ir ar supanta, kur galima linkti: socialas, krikščionis ir demokratas, kiekvienas sau nutarė, jog ta minia — jo, nes pati dar neturi politikoje nuovokos. Buvo tat taip ne „demokratinga“, kad tik užgauti tegalėjo liaudį. Ir ji užsigavo; ėmė nerimti; kaikurie ėmė tarties grįžti namo be nieko, kiti stabdė: dar gi palaukime... O daugumo akyse matės pykčio ir kartaus užvylio ašaros.

Socialai įsivaizdino dar vieną griežtai nedemokratingą, tiesiog ne-inteligentingą dalyką, būk viso seimo rezultatai priderės nuo to, koks susidarys prezidijumas. Vadinasi, jis sudarys rezoliucijas, ne patys susirinkusieji jas priims, primės jas, lyg koki mechanikos dalyką: Šekit jums padargas; vartokite jį, nes jūs tik mechanikos pajėga, o ne saužmonės... Visas beveik seimas matė natūralinį, taip sakant, jo pirmininką, sumanytoją ir sušaukėją dr. Basanavičių, žmogų, kurs tiek daug nusvėrė Lietuvos likime. Ant pirštų suskaiptomieji socialai sumanė nuverstį jį ir patys atsistoti jo vieton. Bet visi surinktieji jų nuopelnai Lietuvos visuomenei nebūtų galėję atsverti nė vienos uncijos Basanavičiaus nuopelnų; tad ir miniai jie visai nebuvo žinomi. Seimas vesti — Lietuva vesti. Pagalvojo ir tarė:

— Ką Basanavičius išmano! Ot, mes tai išmanome!

Ir pasipylė ant to garbaus vyro paniekos žodžiai. Del tų nepelnytai iškentėtų dyglių Basanavičiui reikėtų gražųjį žiedą įpinti į garbės vainiką.

Basanavičiui atstatė inžinierių K., Lietuvos istorijoje nedaugias, kaip skaisčiai blykstelėjusį meteorą, kaip dabar matome.

Pyksta Jablonskiai delei nesimatyto etikos. Trypia, it ant žarijų, ligustas, ir be to susinervinęs, a. a. Povilas Višinskis:

— Vėl, vėl išlindo su savo kromeliu...

Bėgo iš kairės į vidurį A. B.

— Ne nuo principų — nuo taktikos.

Bėga nuo scenos į prezidijumą mano vieton pašauktasis prof. P. B. del netesėjimo žmoniškai susikalbėti:

Stiprinasi demokratai, įsitraukdami Antaną Smetoną.

— Nepasiduokim, neapsifeiskim!

Socialai nebeklauso skambučio, neduodami ima balsą. Advokatas V. literatė Lazdynų Pelėda (tuomet ano „tikėjimo“) blaškos histerijose, kol negauna iš kaimynės bobos kumsčių į pašoną. Riksmas, šauksmas, skandalas — tai rinkimai prezidijumo lig pat vėlyvų pietų, kol, pagaliaus, nesutikta susodinti greta Basanavičiaus — socialas ir kunigas su jų visų draugais. Minia, jau jau pakėlus sparnus iš salės išeiti ir pasiieškoti kito buto susirinkimui, paliekant vieną prezidijumą su socialais piauties, palieka vietoje. Dar

pusvalandis tų garbingų varžytinių ir seimo nebūt buvę.

Ir pratrūko mitinginės kalbos. Latakais, latakais tekėjo-uzė žodžiai vandenėlis, dažniausia be prasmės ir turinio, nieko niekuo nepamainydami, nieko iš sopamųjų dalykų nepašviesdami, beveik nieko nepalytėdami, kas tikrai skaudėjo lietuviams. Liaudies atstovams leista moloningai išrokuoti jų „reikalavimus“, plotą, bet nesvarstyta ir neformuluota. Inteligentų vandenijje liaudininkų trumpi, brendę pasakymai buvo tikri tirštumai; jiems plojo patys vandens tekintojai, bet ir toliaus, nesusigėdę, vis delto tekino.

Kalbėta, kalbėta be saiko ir galo, kas ką tik atsiminė iš paskaitytųjų knygų. Nei į temą, nei į sukeiamą klausimą, bet taip sau: jėden do sasu, drugi do lasu; vienas by realinį dalyką, kitas fantaziją. Vienas apie luomus, kitas tuojapie paukščių pieną.

Gražus ir simpatiškas studentukas S. ne be pretensijinio „skromnumo“ išpasakojo ištisą brošiūrėlę, kurios turinys nieko bendra neturėjo su to laiko reikalavimais. Kun. A. per triskart ilgai malio apie tą patį, atsiprašydamas, kad jis valdo šešius margus; pagalios pamodamas:

— Jūs kalbėkite.

Ir taip lig vakaro vienos dienos ir lig vakaro antros. Kol visi nepradėjo lėpti nuo nuovargio ir į galą iš nuobodžio. Reikėjo gi, pagalios, kai kas užrašyti, malus, malus ir per visą laiką ničnieko neprotolavus.

Kokios buvo tarybos, tokios ir rezoliucijos. Tarybos ėjo šian, rezoliucijos nuėjo ten. Viena tebuvo tarp tarybų ir rezoliucijų bendra: abidvi buvo bevarės, bekraujės, nors per tarybas daugiausiai trukmavo socialai ir rezoliucijas rašė taip-pat jie. Suvargę kūnais, nusilpę nervais, baigiantis diena, nebebalsavo rezoliucijų, nei bepriemė pataisų iš dešinės, nes rezoliucijoms perbalsuoti, matės, būtų reikėję antra tiek laiko.

Ir būtų visa minia išsisklaidiusi, gėrė, valgė, burnoj nieko neturėję, vienu trukšmo užėmę galvose, kad padėjimo nebūtų išgelbėjusi nieko bendra nei su socialais, nei šokia ar tokia revoliucija neturėjusi Valstiečių Sąjunga, t. y. keletas grynų realistų liaudininkų, kaip Galvanauskis, Paršaitis ir kiti. Jie skyrium vedę tarybas, netikėtai karštas, stačias, kas daryti pasakančias rezoliucijas pridėjo prie neva Seimo rezoliucijų, drauge jas išspaudindami, drauge išplatino ir padarė tai, kas buvo atsitike 1905 ir 6 metais Lietuvoje.

Ir šviesuolis, ir sodietis lygiai jautė, išeidamas iš seimo, jog tai ne tai, ko laukta, ko tikėtasi, kas bus, spėta. Tečiaus visų piliečių buvo toks didis troškimas, kad kas stačiai teisingai ar ne, vis viena, atsakyti į prakeiktąjį klausimą:

— Tai kas gi dabar daryti?

— Kad šuktelėjus:

— Kol išeisite iš šios salės, pasižadėkite visa tai padaryti!

Tokiuo širdies pagavimu sušukta:

— Pildysime!

Taip energingai augštyti kelta rankos, — kad visi Didžiojo Lietuvos Seimo nagerumai nubluko ir kažin kur iš atminčių išnyko.

Ir skirtėsi seimininkai, parsiveždami glėbius rezoliucijų išdalyti, kaip brangiausio Vilniaus pyrago.

Ir priėmė savo atstovus lietuviai gera širdžia. Iš tolo Seimas imponavo savo didumu, savo laisve kalbose. Jo nusprendimus nevisai tesuprato, bet pilnai tikėjo, jog tie, kurie tai surašė, visiškai gerai supranta, žino, ko nori, kas gali būti ir kas ne, kas galima daryti ir kas ne, kad būtų nuėita ten, kur žemės rojus, kur visuomenės laimė. Ir visą laiką paskui lietuviai nebesvyravo, įtikėję in verbo magistri. Ir veikė Galvanauskiai, Mickai, Smalščiai; veikiau aš ir kiti tokie; veikė Kunickai su Siuleliais. Kaip kas tesėjo, kaip kieno dora ir temperamentas spyrė.

Nei kieno tuolaik dar nebūta brendusio politikoje; nei ištirto savo partijų miklybėje. Dažnas net farsu

pavadina tą pirmąjį lietuvių liuosą seimą. Vis delto minėtinas tai ir į domus buvo darbas. Tai buvo lietuvių auka laikui. Savo auka, ne dėdės pakišta:

— Štai, vaikeliai, kapeikėlė: paduok ją nabagėliui.

Auka brangi, nelaisvėje paskui pamirkyta.

Lietuviai Vilniaus Seimu į bendrą anų metų istoriją įrašė vieną gyviausių lapų.

Ir jei šiandien mane paklaustų, ar tu, dabar, gyvenimą atgyvendamas, visoko prityręs, daug ką pasvarstęs ir supratęs tikrą vertybę, benorėtumei antro „tokio pat“ seimo su visais jo nedorumais, negražumais, paklydimais, — ai, nesvyruodamas, atsakyčiau:

— Visa širdžia!

Dygliuotais, žeidžiančiais takais, klupčiojant, apsisparant eita; ale vis delto — pirmyn; klysta, bet vis gi tai beieškant teisybės.

Kas iš to gera, kad neklysti, jei nei neklaidžioji, niekur iš vietos neidamas? —

Apsos, Drukšių, Pelikų ir Vidžių apylinkės.

Nemaža laiko čia pagyvenau kaip pabėgėlis pradžioje vasaros. Niekas čia nenujautė, kad ruduo patieks tokių audrų-baisenybių. Neturtingi ir tamsūs čionykščiai žmonės papasakodavo ir pramanydavo nebūtų dalykų apie vokiečius. Dvarponiai ir kunigai pasijuokdavo iš tų pasakų—ir tuo viskas pasibaigdavo.

Užklydęs čionai pastaruoju laiku negalėjau pažinti to ramaus kampelio. Kaip Pelikų, taip ir Drukšių, Vidžių, maž pusė parapijos vokiečių išdeginta. Kituos sodžius nė vieno gyvenimo nuo ugnies neužsilikę, kaip va — Rudžiuos, Murmiškiuos. Vietomis miško irgi nemaža apkasams iškirsta. Gyventojai vieni pabėgę, kiti užsilikę gyvena urvuose bei požemiuose, storai apdengę juos rąstais ir žemėmis. Viršui rūšių kyši iš velėnų padaryti kaminai dūmams traukti.

Daug žmonių be maisto, be pašaro. Nemaža matyti leisgyvų arklių, kurie ganosi po apsnigtus rugių laukus, pievas. Kaikurie gyventojai ne tik šieno, bet ir šiaudų reberturi kuo šerti paskutinę karvę. Pašaro ir maisto stinga lygiai ir gyvenantieji gerai atstokai nuo pozicijos. Traukiantis kariuomenė, tam tikrų komisijų buvo deginama javai, šienas.

Čia jau trečia savaitė darbuojasi Raudonasis Kryžius. Bet juo žmonės maž tegali pasinaudoti. Kartą atėję už kokų 7—8 varstų gauna kokius 4 svarus duonos visai šeimynai 3-ms dienoms, vieną, kitą dažniausia apgedusių konservų dėžutę, o kada ir be nieko turi suplukti visą kelią. Nelaimingi žmonės nežino, kas ir daryti, atsiradę tokiam varge ir nematydami jo pabaigos.—Kas dieną matydavau Apsoj (3^{1/2} v. nuo Pelikų, 10—11 nuo Drukšių), kaip nuolatos jie eidavo į kunigą patarimo klausies:

— Tėveli, kas daryti?...

Kas galėjo kur išvažiuoti, ar turėjo giminių, išsiblaškę po visą Rusiją. Bet ir tat per dideles ašaras. Matyti kaip nelengvajems skirties su gimtiniu kampeliu...

— Kaip karas pasibaigs tuojau, tėveli, sugrįšime.

Kas ten bus toj Rusijoje?... Viskas svetima, nei bažnyčios, nei savos kalbos... Reikia pražūti ten...

Čia būtina reikėtų įsteigti Lietuvos Komiteto skyrius šelpti pabėgėliams. Apie tai tik dar manoma.

Jonas Rmk.

Drukšiai. Šiuo laiku Drukšiai dažnai minimi laikraščiuose.

Drukšiai—nedidelis miestelis, stovi gražioj kalnioj vietoj tarpe dviejų ežerų: iš žiemų—Drukšių ežeras, iš pietų Obuolių ežeras. (Obuolinių sodžius).

Drukšiai, kaip toki vieta, nemaža svarbos turi pozicijoms. Taigi visai paprasta, kad čia atsitinka dažnai

ytin smarkių mušių ir dažnai šaudomas pats miestelis. Kelias dienas net pats miestelis buvo patekęs vokiečių rankosna. Klebonijoj stovėjęs štabas. Vokiečiai su žmonėmis gerai apsidavę. Jokių vogimų neatsitikdavo.— Nors kitose vietose, kaip girdėti, neperpuikusiai apseina su gyventojais. Jeigu kas netikusio iš kareivių pusės ir atsitikdavo, tai pasiskundus vyresnybei būdavo draudžiami.

Kartą klebonas pastebėjęs kareivius vaikščiojant su kepurėmis po bažnyčią ir švilpaujant. Jis kreipėsis į majorą, su kuriuo tik lotyniškai tesusikalbėdavo. Kareiviai daugiau to nebedarydavo, nors vis delto užtai iš klebono tyčiodavėsi.

Galop mūsų kariuomenė juos atstūmė toliau. Šiuo metu miestelis kaip ir be gyvos dūšios, nes guli pozicijose ir dažnai šaudomas!

Bažnyčia sukiurinta nuo šovinių. Spalių 24 d. trys šoviniai pakliuvę bokstan, kurį nuvertę. Nuostabiū būdu bažnyčia išliko neužsidegusi.

Jonas Rmk.

Pelikai. Čionai vokiečiai buvo labai arti prisitartinę. Kelius šuvis iš armotų paleido bažnyčios link, bet nepataikė. Apie keturias bombas krito per kelias dešimtis žingsnių nuo bažnyčios. Nuo jų miestelyje užsidegė dvi trobelninkų trobi. Dabar pozicija kiek nutolo, 5—6-tame varste į vakarus nuo miestelio.

Žmonės pasidarę erdvius apkasus. Nors ir napavojinga dabar, bet kaikurie gyvena juose, nes trobose pernelig ankšta nuo kariuomenės.

Pabėgėlių čionai neperdaug. Viena, nėra liuosos pastogės, antra, baisiai viskas brangu ir už pinigų nedaug ką tegausi. Pelikoniškiai net ką turėjo laukuose, negalėjo savo laiku suvalyti. Nemaža bulbių matyti lauke po sniegu, matyti ir kitokių javų nesuvalytų.

Kai-kuriems pabėgėliams pasisekdavo, kaip pasakoją, vienon ir kiton pozicijų pusėn pralįsti. Nuo jų žmonės girdėjo, kad nėsą taip visai bloga pasilikusiems anapus pozicijų, nors ir tenai ne piragai. Ta pat girdėjau ir nuo vieno lenko nuo Poznės (vokiečių kareivio), savo noru pasidavusio rusų rankosna. Jo kalba, Lietuvoje jokio bado nėsą. Gyventojai kol kas turį maisto. O jeigu jie ir stigtų, tai tada ateitų pagalbon vokiečių šelpiamieji komitetai.

Jonas Rmk.

Korespondencijos.

Tomsas.

Tomske daug yra pabėgėlių; tarp jų yra ir lietuvių. Daugumas vargsta ir šla barakuose ir traukiniuose. Vyrai ir moters su mažučiais ant rankų vargsta ir laukia galo savo vargams. Visi nusiminę, nuliūdę. Nejauku tolimoj Sibirijoje... Lenkų Komitetas rūpinasi pabėgėliais, rašo juos, gerai valgydina, duoda šiltų drabužių. Su uždurbiais sunku, butai pabrango, bet valgis pigus: svaras geriausios mėsos kaštuoja—13 kap., juodos duonos—3 kap. Malonu, kad nors katalikų bažnyčia mus šildo. Stovi ji ant augšto kalnelio, apsuota berželiais, eglaitėmis, visai ne maža, graži, 3 kunigai, jų vienas lietuvis, dažnai sakąs lietuviškus pamokslus. Reikalinga lietuvių draugija ir kokianors mokyklėlė. Gerai dar, kad kunigai mokina pabėgėlių vaikus skaityti, poterių ir katekizmo. Lietuvių laikraščių kaip ir neturime.

Per kunigą lietuvių mūsų pabėgėliai galėtų sau išsirašyti „Lietuvių Balsą“.

P. Vitas.

Gomelis, Mogil. gub.

Gomelyj katalikų ramiu laiku tebūta apie 6 tukstančius, gi dabar, tur-but, bus antra tiek.

Vienoje gelžkelio dirbtuvėje bus apie 200 lietuvių, pabėgusiųjų pernai iš Liepojos. Paskui, mūsų tėvynei virtus karo lauku, Gomelyj apsisitojo keli šimtai mūsų tautiečių, žiaurus

likimo ištumtų iš gimtosios šalės.

Teko gyventi biauuriuose barakuose pusbadžiam, tarp svetimų žmonių, be dvasios peno. Nuėję bažnyčion mūsų broliai negali išgirsti savo gimtosios kalbos, nes viskas atliekama lenkų kalba. Mat, ligi karo Gomelyj lietuvių kaip ir nebūta. Musiškų vargams sumažinti, kaikurių užklydusių inteligentų rūpesniu pradėta surašinėti lietuviai. Lig lapkričio 8 d. jau surašyta 473 žmonės. Tą pačią dieną 4 įgaliotiniai kreipėmės į vietinį kunigą dėkaną, kad duotų lietuviams bažnyčioje lietuvių kalba pamaldų. Dėkanas palankiai apsiėjo su lietuvišiais ir sutiko kuriam laikui, karui esant, įleisti lietuvių kalba pamaldą Gomelio bažnyčion.

Nuo ryto lig 9 val. galima giedoti lietuviškai rožančių ir kitas giesmes, 9 val. kunigas lietuvis laikysiąs mišias ir po jų tuojau sakysiąs lietuvių kalba pamokslą, kad viską užbaigus 10-tą valandą. Tarp 2—5 valandų lietuviai irgi galėsia rinkties bažnyčioj ir melsties, gi po mišparų ir lenkų giesmių vakarą taip-pat mums leista pagiedoti savo giesmių. Dabar belieka pasirūpinti duonos reikalais.

Tam tikslui reikėtų įkurti „Lietuvių Draugijos nuo karo nukentėjusiems šelpiti“ skyrius, tik gaila, kad trūksta mums inteligentų ir gerų vadovų.

Reikalinga irgi lietuvių mokyklėlė kitaip vaikučiai liks be mokslo.

P. Klimka.

Maskva.

Prie to, kas byvo mano pranešta apie lietuvių pabėgėlių šelpimą Maskvoje, skaitau reikalingu dar pridėti kelias papildomas žinias.

Didelė pabėgėlių banga pasiekė Maskvą liepos mėnesio galop. Tuomet Lietuvių Komiteto narių dalis buvo išvažiavę iš Maskvos vasaroti. Maskvoje jų buvo nedaug. Pabėgėlių likimu buvo daugiausia užsiėmęs inž. Naruševičius. Jis lankėsi posėdžiuose — miesto valdybos komisijos, kuri tvarkė pabėgėlių šelpimo darbą Maskvoje. Komitetas prie Maskvos lietuvių Pašalpos Draugijos pradėjo šiuo reikalu darbą nuo rugpičio 3 d., kada įvyko komiteto posėdis Oliakienės bute. Apie tą posėdį buvo rašyta „Vilties“ 178 n-jė. Kokiomis menkomis pajėgomis ir kaip nedrąsiai buvo pradėtas pabėgėlių globojimo darbas, matyti iš tos korespondencijos, įdėtos „Viltje“. Apmokamų darbininkų buvo manoma tuomet laikyti tik bugalteris, išdininkas (jisai ir visų dalykų vedėjas) ir darbo biuro vedėjas. Išdininku ir visų dalykų vedėju iš pradžių buvo pakviestas kun. Šepetys. Iš karto buvo matyti, kad komitetui buvo reikalingas tam tikras butas. Bet gavus iš klebono vieną kambarį, daugumas manė užteksiąjo. Kaikam pakėlus paskiaus iš naujo klausimą apie buto sandymą, pasiūlymas dukart buvo atmetas. Ir tik per ilgą laiką gyvenimo sąlygos itinokino visus, kad ankštame bute darbas negali būti gerai atliekamas. Paskiaus Maskvoje būtų pritrūko, ir dar komitetas turi pasisamdęs kad ir ruimingesnį butą, bet vis delto labai nepatogu.

Iš karto padarius anketą tarp lietuvių pabėgėlių, apgyvendintų miesto valdybos bendrabučiuose, paaiškėjo, jog jie reikia avalyne ir rubais aprūpinti. Delei stokos pinigų ir darbininkų komitetas kuo tik įveikė aprūpinti pabėgėlius butais, reikalingiausiais rakandais, dalinti jiems pašalpas pinigais, pristatyti malkų ir t. t.

Avalyne ir drabužiais aprūpinti susivėlinta. Apie tuos lietuvių pabėgėlius, kurie gyvena miesto valdybos samdytuose bendrabučiuose ir iš miesto pabėgėlių globojamojo skyriaus gauna pinigų maistui, buvo manyta, kad tasai skyrius aprūpins juos taip-pat avalyne ir drabužiais. Bet miesto skyrius turi daug pabėgėlių rusų ir neįveikia visų aprūpinti, užtat kitų tautų pabėgėlius avalyne ir drabužiais aprūpinti palieka tų tautų komitetais. Taigi lietuvių komitetui šitos

rušies darbas ir išlaidos pasididino.

Štai užpuolė šalčiai. Iki kol bent reikalingiausių neaprupinsime avalynę ir šiltais drabužiais, turėsime daug sielvarto.

Iš aukų, kurių pastaruoju laiku įplaukė Komiteto kason, pažymėtinos šios: kunig. Trubeckienės — 1.000 rb. ir d-ro Slizio auka: jis apsiėmė kas mėnuo įnešti kason po 25 rub., kad būtų nusamdytas butas, ar kambariai kelioms merginoms, norinčioms mokytis siūti. Butas vadinsis d-ro Slizio vardo bendrabučiu.

P. Leonas.

Čita.

Ir Čitos mieste, Sibiro viduryj, už augštų kalnų, už upių plačių, už tukstančio mylių nuo Vilniaus — jau rugpjūčio mėnesį pasirodė pirmutiniai pabėgėliai lietuviai.

Susilaukus mielijų svečių „Lietuvių Balsą“, sužinojome, kaip pabėgėliai lietuviai, išsisklaidę po svetimus miestus ir sodžius, sunkiai vargsta.

Čitoj gi mūsų pabėgėliams neteko lig šiol patirti šalčio ir bado. Čiton atvyko pabėgėlių lietuvių mažai, vos keliolika žmonių. Jie apsiėjo pas saviškius, gyvenančius čia iš senų laikų. Iš pat pradžių vietiniai lietuviai inteligentai įkūrė draugiją pabėgėliams šelpti. Jon įsirašė 66 nariai, surinkta 500 rub., Užbailės gubernatorius pridėjo 300 rub. Nusamdyta namai dviem prieglaudom, kur gali tilpti bent šimtas pabėgėlių. Šiomis dienomis mūsų prieglaudose nėra nė vieno lietuvių. Visi, radę uždarius, apsigyveno kaip kas tinkamas.

Tuo tarpu Čitoj prisirinko keli šimtai pabėgėlių gūdų, kuriuos priimsime savosna prieglaudosna.

Apskritai, pabėgėlių šelpimas Čitoj susitvarkė taip. Dar prieš įkūrimą Lietuvių Draugijos Čitos žydai, belaukdami savųjų pabėgėlių, surinko 7.000 rub. ir įsteigė savo draugiją. Jų pavyzdžiu pasekė kitos tautos ir sudarė savo draugijas.

Vietinio gubernatoriaus rūpesniais iš tų draugijų ir kitų labdarių draugijų buvo nutarta sudaryti Centralinis Čitos miesto Komitetas pabėgėliams šelpti.

Lietuvius M. Čepas buvo išrinktas to Komiteto pirmininku.

Dabar visi pabėgėliai, atvažiuoję Čiton, randa pastogę ir valgių gelžkelio stotyj atskirame bute barake. Pasukui juos keliai į miestą ir tam tikrą rūmą, kur jie gauna dykai valgių. Po kelių dienų pabėgėliai skirstomi tautomis po atskiras prieglaudas.

Komiteto darbas auga, veikia kelios jo komisijos: pabėgėliams pasitikti, valgydinti, aprėdyti ir t. t.

Riazanė.

Lapkričio 13 dieną čia buvo steigiamasis Lietuvių Draugijos dėl karo nukentėjusiems šelpti Riazanės skyriaus susirinkimas. Valdybą išrinkti: pirmininku kun. P. Krūvelis, jo draugu Juozas Stalioraitis, išdininku Kazys Gaigalas, sekretorium Vincas Gudaitis; kandidatai: Viktoras Milevičius ir Pranas Ungurevičius; revizijos Komisijon: Juozas Žičkauskis, Vincas Žemininkas ir Simas Grikiotis; kandidatai: Stanislovas Gniazdauskis, Vincas Stepšys ir Jonas Stelmokas.

J. Steponaitis.

Pabėgėliai Petrapilio miesto prieglaudose. Šiomis dienomis aplankiau kelias miesto pabėgėlių prieglaudas. Jas radau kur kas blogesnes, negu buvau įsivaizdinęs. Butai dideli, viename kambaryje kartais po kelias dešimtis pabėgėlių. Lovų vietoje vadinamieji „nariai“ (gultos). Gulėti siaura, patalas panašus į migį. Oras troškus, iš oro įėjus negali liuosai dūsuoti, ilgiau pabuvus ima galvą skaudėti. Prakalbėjus lietuviškai, tuojais aplink mane susidarė lietuvių būrelis. Nudžiugo. Lyg būtų koki geradarį pamatę. Jų išvaizda baisi. Skundėsi, kad jiems esą sunkiansia, nes kitų tautų pabėgėliai gauna

pašalpos, drabužio, auvalo ir kitų reikalingesnių daiktų.

— Mus lietuviai visai užmiršo, apleido — verkdamas ėmė skusties pabėgėlis vyras...

— Kas mums bedaryti. Septynios dienos jau senai praėjo, ir mus iš čia varo. Kur mes eisime? Darbo gauti negalime, nes dauguma mūsų be sveikatos, nors dar atrodome jauni. Kartą buvome gavę darbo, pasamdė mus koks tai „podriačikas“, bet, padirbėję aštuonias dienas, netekome nei darbo nei to „podriačiko“ ir mūsų uždėtis prapuolė. Ieškoti nežinome iš ko. Eitume vienok dar ieškoti, bet neturime kuo apsigyventi nei apsiauti.

Keli parodė batus; taip suplyšę, nė lopyti nebegalima. Kai einą pietų, aunašį draugo, kurio geresni. Skalbiniai tie patys, kuriais iš Lietuvos išbėgo. Todel geriausiais vargdienio prieteliais negalima esą apsiginti.

Kelias mačiau sergančius, kai kuriuos net sunkiai. Ant lentelės parašyta, kad gydytojas lankąsis tomis ir tomis dienomis ir valandomis, bet paklausus, kodėl nesikreipia į jį, atsako retai ateinąs, o ir kai ateinąs, labai sunku esą prie jo prieiti.

P. Tamošiūnas.

IŠ LENKIJOS.

„Voss. Ztg.“ praneša, jog lapkričio 2 dieną atidarytas Varšuvos universitetas. Iš pat pradžių arkivyskupas Kakovskis katedros bažnyčioj atlaikęs iškilmingas mišias. Bažnyčion prisigrūdę daugybę žmonių, taip pat prieš bažnyčią ir artimosiose gatvėse. Tvarkos žiūrėjusi miesto milicija kunigaikš. Radvilos vadovaujama. Katedroj buvę naujo universiteto profesorai ir lenkų diduomenė. Po mišių kun. Šliagovskis pasakęs karštą pamokslą apie tai, kad dabar lenkų legijonai kovosią ne kardų, bet mokslu. Paskiau iškilmės prasidėjusios universitete, kur prisirinkę pilna švelnios publikos. Įėjus universiteto globėjas gr. Čapskis ir arkivyskupas. Greit atvažiuoję gubernatorių Bezeleris, kirasirų lydimas. Bezeleris pasveikinęs arkivyskupą, rektorių, generolus. Rektorius Brudzinskis lenkiškai karštai kalbėjęs apie naujojo universiteto reikšmę, ir jam dažnai ploję, ypač, kada jis pabrieždavęs, jog tarp Lenkijos ir Rytų Europos nieko bendra nėra ir jog Lenkija nuo senų senovės esanti Vakarų Europos kultūros šalis. Toliau vokiečių kalba Brudzinskis išreiškęs dėkingumą vokiečių vyriausybei, į ką Bezeleris atsakęs, jog Vilhelmas tikis, kad naujas universitetas bus mokslu tvirtumas. Galop lenkų choras užtraukęs „gaudeamus“, gi visi susirinkusieji padėję jam dainuoti. Ligi šiol universitetan įsirašę 500 studentų.

Kiti laikraščiai praneša, kad teisių fakulteto dekanu tapęs buvusysis Dūmos atstovas Parčevskis.

Universiteto herbas ir antspaudas palikti tokie, kokie buvę senojo Varšuvos katalikiškojo universiteto.

Po kiek dienų Brudzinskis apskelbęs, jog iš kitų miestų busi priimami studentai Varšuvos universitetan vien Prūsų ir Austrijos vyriausybės leidus. Toliau kviečiama lenkų jaunuomenė stoti universitetan ir mylėti atkovotąją „alma mater“.

Tą pat dieną buvusi atidaryta Varšuvos politechnika. Jos rektorium paskirtas inž. Straševičius, brolis žinomojo lenkų rašytojo. Greitu laiku manoma atidaryti kitos mokyklos.

Varšuvos Piliėčių Komitetas prašęs vokiečių vyriausybės uždrausti pardavinėti svaiginamuosius gėralus, lygiai kaip tat padarę rusų vyriausybės, karui iškilus.

Varšuvoj ir kituose miestuose buvę lenkų konservatorių ir realistų suvažiavimų iš Galicijos ir buvusios rusų Lenkijos. Tartasi dėl bendro politikos veikimo.

Vargdienės dainelė.

Dar gaideliai negiedojo

Kad rytelio kėliau,

Dar aušrelė nešvytavo,

Kad prie girnų stojau.

Ir sužė girtužėlės

Tamsioj priemenėlėj, —

Rieda gailios ašarėlės

Per mano veidelį.

Vai Dievuliau, Dievulėliau,

Kaip širdelę skauda,

Manęs vargšės našlaitėlės

Nėra kas paguodžia.

Mano mieli tėvuželiai

Augštuose kapuose,

Trys jauni mano broleliai

Svetimuos kraštuose.

Vienas mano broliuželis

Už gilių jūrelių,

Kitas mano broliuželis

Už augštų kalnelių, —

Tenai šiaurėj, kame šalčių

Tyruliai alsuoja,

Kame vėjas sniegą blaško

Ir pusnis nešioja.

O tretysis man' broliukas

Augštus mokslus ėjo,

Ir užmiršo tėvų žemę, —

Į Rusus išėjo.

Tik aš viena vargdienėlė

Verkiu ir dejuoju,

Lyg jūrelių nendružėlė

Palaužta siubuoju.

A. Mauras.

7/XI 1915 m.

Feljetonėlis.

Pabėgėlių vagone.

Tamsi, šalta rudens naktis. Paukščio greitumu lekia juodas, nuo dūmų aprūkęs, traukinys.

Vagonai, pilni-pilninteliai žmonių ir visokių daiktų.

Žmonių veidai išbalę, nuvargę, nejausmingi. Rubai apdulkeję, aprūkę, apiplyšę.

Tai pabėgėliai. Visi jie susimastę, susirūpinę, nuliūdę.

Vieni kalbas tarp savęs, kiti snaudžia kokių tai neramiu snauduliu, kiti vėl, galvas nuleidę žemyn, mąsto apie savo begalius vargus.

Nelaimingi. Gal nevienas jie nežino, kur jų šeimyna, vaikai, giminės, draugai, pažįstami.

Gal ne vienas paliko liepsnoje savo namelius, kuriuose ilsėdavosi po sunkaus darbo.

Ne vieno gal tėvo gelia širdį, mantant alkaną šeimyną.

Gal ne viena motina neteko mylimo vaikučio, kuriame ji razdavo paguodos savo nuliūdimo.

O jie nelaimingi. Štai prie vagono lango sėdi pasenęs, nuilsęs, nuvargęs baltplaukis senelis. Ir žiūri pro vagono langą nulisusiomis akimis į nakties tamsumą, kurioje retkarčiais sužibdavo žiburėlis iš lango kokios nors bakažės.

Jis susimastę. Gal jam prisiminė paslaptį, įspūdingą, gražią Lietuvos naktį, kurioje jis taip didžiai mėgo mąstyti atsisdėjęs ant Nemuno kranto apie savo gyvenimą. Dabar... dabar, o Dieve! jis turėjo apleisti tą gimtąją šalį, kurioje jis gimęs, augęs ir jau rengėsi mirti, amžiaus gale turėjo apleisti ją, tą mylimą šalį, ir važiuoti į visai nežinomą jam kraštą ir jau gal niekadoms nebematyti mylimos gimtinės, — ir dvi ašari nurito per jo pasenusį, raukšlėtą veidą.

Štai ant kokių tai drabužių miega keli vaikai. Veidai jų išbalę, nuvargę, be jokio linksmumo ženklų.

Kas tuose nuvargusiuose vaikuose pripažintu tuos vaikus, kuriuos matydavome Lietuvoje sveikus, linksmus, meiliai bešypsančius?

Štai moteriškėlė su ašaromis akys kalba maldas. Jos balsas verksmingas, gaudus, dievobaimingai skamba vagone ir veržiasi į širdis tų nelaimingųjų, ištroškusių maldos žmonių.

O traukinys, rodosi, nejausdamas tų visų vargų, paukščio greitumu le-

kia per miškus, laukus, upes ir pievas, nešdamas nelaiminguosius žmones ten... tolyn, tolyn nuo mylimos tėvynės į svetimą, nežinomą jiems šalį.

A. Šaulys.

Iš Petrapilio Lietuvių Komiteto.

1) Įgaliotinis šiaurės-vakarų fronto pabėgėliams globoti Zubčaninovas, prašant Komitetui, pažadėjo duoti 11 šimtų komplektų šiltų drabužių Komiteto globojamiems vaikams apvilkti. Tas pažadėjimas jau dalimis išpildytas.

2) Lapkričio 19 d. prasideda darbas Komiteto įsteigtoje didelėje siuvykloje (M. Masterskaja, 9, b. 9) Bus siuvama pabėgėliams vakarų fronto šilti drabužiai, užsakymu Zubčaninovo, davusio Komitetui tam reikalui 10.000 rb. avanso.

Kas nori toje siuvykloje gauti darbo, gali kreipties kas dieną nuo 11 iki 5 val. Darbas duodamas ir į namus. Taip-pat duodamas tam tikromis sąlygomis ir siuvamosios mašinos.

3) Petrapilio lietuvių mokytojų susirinkimas. Lapkr. 14 d. 6 val. vakaro Petrapilio Lietuvių D-jos dėl karo nukentėjusiems šelpti bute buvo toje draugijoje besidarbuojančiųjų mokytojų susirinkimas-pasikalbėjimas. Kad ir ne visi atvyko, bet vis dėlto buvo apie 15 žmonių. Tartasi buvo apie tai, kaip ir iš kur gauti lietuvių kalba mokslo vadovėlių ir kaip elgties jų nėsant. Nutarta tiek, kad pavesta vienam žmogui kreipties į Centralinį Liet Komitetą, kadangi sužinota, jog ten gauta iš Poltavos pundas lietuviškų knygų. Toliau buvo kalbėta apie Kalėdų eglaičių taisyką. Pageidavimas taisyti eglaitę visoms prieglaudoms-mokykloms bendrai dėl įvairių priežasčių atmetas ir nutarta, kad kiekviena prieglauda taisyti eglaitę skyrium. Eglaičių smulkmenoms aptarti ir prirengiamajam darbui suvienodinti nutarta suaukti po kelių dienų kitą susirinkimą ir išrinkta valdyba iš trijų žmonių.

Lapkričio 22 d., sekmadienyje, 2 val. dien. Petrapiliškio Komiteto bute (10 rota, 16, b. 28) žada būti pasikalbėjimas apie Petrapilyje apsigyvenusiu lietuvių pabėgėlių surašymą. Kviečiama visi, kurie nori ir gali dalyvauti taip svarbiame šiuo momentu darbe, susirinkti. Geistina, kad norį dirbti praneštų išanksto savo adresus A. Busilui: Petergofskij pr. 14, b. 9. Surašymo darbas bus apmokamas.

A. B.

Zinios.

Lietuvių Kursai. Lietuvių Kursuose bus kas savaitė dvi nuolatiniai lietuvių kalbos pamokai, skiriami tiems, kurie nori savosios kalbos pasimokyti. Jų klausyti galės ir ne nuolatiniai kursų klausytojai. Norį lietuvių kalbos pamokų klausyti privalo užsirašyti pas kursų vedėją. Kadangi K. Buga tuo tarpu nespėja, jam pavaduoti pakviestas kun. Jokubėnas. Tolimesniam laikui, tuojau po Kalėdų, tos pamokos bus K. Bugos skaitomos. Pirmutinė lietuvių kalbos pamoka bus 21 lapkričio mėnesio dieną 8^{1/2} val. vakare.

Tą pat dieną 9^{1/2} val. vakare lig 10^{1/2} bus skaitoma J. Rimkevičiaus pirmoji lietuvių istorijos pamoka.

Norinčius stoti į kursus priima kursų vedėjas kasdien nuo 5 lig 7 val. vakare (Басковъ пер. 29, кв. 4).

Lietuvių vakaras. Lapkričio 22 d. Petrapilio Lietuvių Dramos-Muzikos Kuopa taiso vakarą. Vaidins V. Kapsio 5 veiksmų tragediją

„Mindaugis“. Pradžią 7 val. vak. („Komedijos“ salė Mochovaja № 33). Pusė gryno pelno skiriama Petrapilio Lietuvių nuo karo nukentėjusiems šelpiti Draugijai. Bilietai parduodami pas Novickį Pasaže № 48; J. Strazdą Lermontovo pr. № 49, b. 26; Musteikį Vladimiro pr. № 15, b. 48, —tel. № 97—22; Bruckų Vasyliaus Sala, I linija. № 2, romčių krautuvė tel. № 670—66; V. Dulaitį Cerkovnaja № 4a, but. 42. Lietuvių Komitete nuo karo nukentėjusiems šelpiti 10 rotė № 16, b. 28, tel. № 273—27; Lietuvių Mažturčių Draugijos mokykloje Gavanėje, Veselnaja № 19, b. 7 ir įeinant nuo 6 val. vak.

Kuopos nariai, nedalyvaujant vaidinime privalo pirkties sau bilietą nominaline kaina.

Patvirtinus įstatus, Petrap. Lietuvių Dramos Muzikos Kuopa savo vardu taiso pirmąjį vakarą.

Vincas R—gas.

Stočių Dizuruotojų Sekcijos susirinkimas. Šio mėn. 13 d. Komiteto dėl karo n. š. bute buvo susirinkimas. Jam pirmininkavo stud. Škirpa. Dalyvavo 35 žmonės.

1. Buvo rinkimai naujos valdybos; išrinkta slaptu balsavimu šie žmonės: Orentaitė gavo 25 balsus, Kasparaitis 22, Juodišius 19 bal.

2. Nutarta pasamdyti 2 žmogų, kuriuos kiekvieną dieną dizuruos stotyse, vienas Mikalojaus stotyje, o kitas Varšuvos.

3. Nutarta naktimis nuo 12 nakties iki 8 valandų ryto—nebedizuruoti nei samdytiems nei nesamdomiems.

4. Nutarta dizuruotojams sutaisyti šeimyninį vakarėlį, kaip atlyginimą, kad ir menką, už jų vargą ir paraginimą, kad toliau dizuruotų, nepasigailėdami kelių valandų laiko.

5. Šiam vakarėliui išrinkta komisija:

A. Nevadnicėnas, stud. Juodišius, Dubindris, Orentaitė ir Strazdaitė.

Reikia pasakyti, kad šis susirinkimas buvo gyvesnis, negu kiti pirmaus buvusieji, tad geistina daugiau tokių susirinkimų, nes tik per susirinkimus galima pasikalbėti ir aptarti, kaip geriausiai sutikti pabėgėlius ir duoti nurodymų savo nuvargusiems broliams.

Kapsas.

Petrapilis.

Ukio ministeriu paskirtas Samaras gubernijos bajorų vadas A. Naumovas.

V. Puriškevičius, V. Damos narys ir Akermano gimnazijos garbės globėjas, apdovanotas Vladimiro 3-jo laipsnio ordinu.

Senato paaiškinimas. Senatas paaiškino, jog negalima esą skųsties Senatui dėl teismo nusprendimo nežūrėti civilinių bylų tų žmonių, kurie paimti karan. Tokių skundų senatas visiškai nežūrės.

Lietuviams reformatams žinotina: Jei kam kokie nors metrikai reikalingi, tesikreipie tokio adresu: въ Вилenskую Ев. Реформатскую Коллегию, г. Слуцк. Kad metrikai būtų galima geriau atrasti, reikia, rašant į Kolegiją, pranešti, kiek maž-daug metų nuo gimimo, mirties, vestuvių... dienos, vardas ir pavardė ir kur pakastas. Toks užrašas galima siųsti kolegijon arba — kas geriau — laukti, kol kunigas pas jus atvažiuos.

Kolegijon galima rašyti tokia kalba, kokia kas lengviau gali išsireikšti.

Rašykite Centraliniam Komitetui (Петроградъ, Басковъ 29), kur gyvenate ir kiek jūsų tenai. Tokios

žinios labai reikalingos, kad būtų galima jus lankyti ir pamaldos laikyti.

Kun. P. Jokubėnas.

Lietuvių Draugijos Ribinsko skyriaus Darbo Biuras praneša, kad Tverės gubernijoje netoli gelžkelio stoties Moksaticha, važiuojant geležinkelio linija iš Bologoje į Ribinską, yra taip vadinama Zaručjevskoje Lesničestvo, kurioje gali gauti darbo 400—600 darbininkų 4—5 mėnesiams. Darbo sąlygos yra šios: duodama butas ir mokama po 5 rublius už sukurtimą medžių sieksnio.

Sukirstą sieksnį reikia dar į 4 dalis perpjauti, o kur storesnis perskelti.

Žiemos laiku neturintiems darbo pabėgėliams galima būtų pasiimti ir šito, kad ir nedidžiai pelningo uždarbio.

Joniškėlio ūkio mokykla (Karpio vardo) išsikėlė į Krasnoufimską, Permės gub. Nikolskaja ul., A. Spirino namai.

Įvairios.

Pabėgėliai serbai. Odeson atvyko pabėgėlių serbų būrys. Jie bėgo per Rumunus. Pabėgėliai visko labai reikalingi. Jiems padeda vietos komitetas.

Suvalkų gub. taupomosios kasos visos yra Orlo mieste. Kas turi kokių reikalų, gali ten kreipties į savo apskrįčių izdo kasas (kaznačestva).

Nesenai apskelbtoji karo paskola gerai sekantis visuose Rusuose.

Komitetas nukentėjusiems dėl Maskvos riaušių atlyginti. Dėl duodamų pinigų ministerijon prašymų atlyginti nukentėjusiems nuo Maskvos riaušių, buvusių š. m. gegužės 27—29 d., ministerijoje kilo sumanymas įsteigti Maskvoje tam tikras komitetas. Jau išdirbtas to komiteto ir projektas. Jam busią pavesta ištirti: 1) kiek nuostolių padaryta atskiriems žmonėms ir prekybos ir pramonės įstaigoms ir kurie nukentėjėliai ir įstaigos reikalingi busią izdo pagalbos ir kokia ji turėianti būti — paskola ar negražinama pašalpa.

Svetur.

Rusų karo pasiuntiniai Londono. Londonan atvykę rusų karo pasiuntiniai su vice-admirolu Rasinu, jurių štabo viršininku. Juos nusiuntė lordo Kitčenerio išreikšto vyriausybės vardu pageidavimo dirbti drauge su Rusų karo valdžia.

Šv. Tėvas apie taiką. Šv. Tėvas, kalbėdamasis su vienos valstybės atstovu, pasakęs, jog dabar nėra jokios vilties sutaisyti kariaujančiosios valstybės. Esą, ir tai gerai, kad dabar jau nebedraudžiamas pats žodis „taika“ tarti.

Turkuose. Turkų ir vokiečių santykiai tikrai pažiūrėti esą geri, ištikrųjų gi kas diena einą blogyn. Karo partija neslepia savo nepasitenkinimo ir kurstanti žmones sukilti prieš vyriausybę.

Kaip girdėti. Šv. Tėvo pasiūlymo sustabdyti per Kalėdas penkioms dienoms kovas vokiečiai nepriimsią.

Austrijoje šaukiami stoti kariuomenėn landšturminkai, gimusieji 1872, 1873, 1884 ir 1896 met.

Isikišimas vokiečių į Persų reikalus. Atėjusiomis iš Persų žiniomis, vokiečiai, austrai ir turkai apskelbė ginkluotą isikišimą į Persų vidaus reikalus.

Vokiečių kurstomi sukėlė riaušes Persų žandarų dalis ir atsiskė klaušyti vyriausybės.

Kaip galima esą susitaikyti. Austrijos parlamento narys Rudolfas Keleris išleido knygę, vardu „Karas su gyventojais“. Toje knygelėje jis rašo, kaip galima esą priversti sąjungininkės valstybės taikyties. Reikia atimti iš gyventojų užimtųjų kraštų maistas ir žiūrėti, kad niekas jiems jo negabentų. Dejavimai ir ašaros alkanų tautiečių: prancūzų, anglų, rusų, Kelerio išmanymu, priversią sąjungininkus taikyties.

Austrai mėginę susitaikyti su Italais, kaip praneša „Westminst. Gaz.“ Anglų laikraščiai taria, kad to mėginimo priežastis esąs blogas austrų kariuomenės padėjimas Goricoje ir visa Izoncos linija. Čekų pulkuose nuolatos kyla riaušių, ir tatai dar sunkesnę darą austrų padėjimą.

Nauja vokiečių paskola. Olandų žiniomis, sausio mėnesyje Vokija norinti apskelbti ketvirtą karo paskolą 5 milijardų rublių.

Rumunų parlamentas atidarytas lapkr. 15 d. Atidarymo dieną atvyko parlamentan pats karalius Ferdinandas su karaliumi Karoliu ir buvo sutiktu plojimu ir riksmu „ura“. Karalius, pradėjęs sosto kalbą, turėjo sustoti dėl opozicijos riksmo: „Šalin vengrus! Šalin vokiečius! Vesk mus Transilvanijon!“ Ir taip visu sosto kalbos laiku buvo. Atstovas Mille, surikęs „Šalin vyriusybę“, gavo ginties nuo kelių liberalų, norėjusių jį sumušti. Po sosto kalbos karalius su įpėdiniu, plojimai lydimu, išvažiavo.

Graikų ir Bulgarijų sutartis.

Graikai, sąjungininkų mygami pasisakyti kas esą, kokia jū tikrai esanti pozicija Balkanų kovoje, atsakė — laikysią palankų sąjungininkams neutralitetą ir tarp jų ir Bulgarijų, kaip esą skelbiama, nėra jokios sutarties. Betgi Rumunų žiniomis, Graikai ir Bulgarijai padarę sutartį ir ji esanti tokia: 1-a, Graikai laikysią neutralitetą, palankų Bulgarijoms, Turkams, Austrams ir Vokijai; 2-a, Graikai imsis priemonių, jei kartais sąjungininkai užpultų Bulgarijus; 3-a, Graikai į išlipusius Salonikuose sąjungininkus težiūrės tik kaip į svečius, kurie išvaryti nesmagu esą, bet kuriems ir niekuo nebūsą padėta; 4-a, galutinai suardoma Graikų sutartis su Serbais; 5-a, Bulgarijai atsižadą ir nebereikalausią Kavalos ir Graikų Makedonų ir net žadą Graikams padėti Albanuose jų viršenybei palaikyti; 6-uoju sutarties punktu kalbama apie vežimą įvairių maisto daiktų iš Bulgarijų Graikuosna ir iš Graikų Bulgariuosna.

Jei pažiūrėsime į paskutinių dienų atsitikimus Balkanuose, tai pastebėsime, jog tarp Graikų ir Bulgarijų ir tikrai esama sutarties ir jog Graikų nuosakiai ji pildoma. Graikų vyriausybės elgimasis rodo, kad jų „palankusis“ sąjungininkams neutralitetas yra kur kas palankesnis sąjungininkų priešininkams. Juk Graikai norėdami būtų galėję sustabdyti visą bulgarų ėjimą ir, prancūzų ir anglų padėdami, juos sumušti. Jei Graikai dar tebelaiiko neutralitetą, tai tik bijodami sąjungininkų laivyno, kurs plauko netoli Graikų pakraščiu. Graikų kariuomenės užėmimas lyg netyčiomis tiktais svarbių jų savo krašto strategijos vietų tesako juos švelniai pildant antrąjį sutarties punktą. Jei atsiminsime, kad vyriausybė galėdama nedavę užtenkamai vagonų ir traukinių prancūzų ir anglų kariuomenei vežti Serbuosna ir, vadinasi, gaisino jiems laiką, tai matysime, kad ir trečiasis punktas—telaikyti sąjungininkai svečiais ir niekuo jiems nepadėti, o gal kiek galint ir kliudyti — pildomas. Graikai, leizdami bulgarams užimti Salonikų-Nišo geležinkelį ir šaltai žiūrėdami į jų artinimąsi prie Monastrio miesto, tuo jau ardo savo

sutartį su Serbais. Tatai ir apskritai visas Graikų elgimasis tėra ne kas kita, kaip tik tariamosios su Bulgarijais sutarties 4-ojo punkto pildymas. Bulgarijų pažadėjimas padėti Graikams Albanuose kliudo ir Italus. Šie, turi būti, sužinoję apie minėtąją sutartį, jau pradėjo vežti Albanuosna (Valonon) savo kariuomenės. Kaip yra žinoma, vieniems Graikams Bulgarijai teleido vežti savo žemėn produktus ytin lengvomis sąlygomis. Tad reiškia, kad sutartyje esama ir 6-ojo punkto.

Sutartis esanti pasirašyta karalių Ferdinando ir Kastantino ir ministerių pirmininkų Radoslavovo ir Zaimio.

Karas.

Rusų fronte. Į šiaurės vakarus nuo Dvinsko, Alukštos ir Kazimieriškių kaimo apylinkėse, lapkričio 15 d. naktį vokiečiai šaudė iš armatūrų rusų apkasus ir aštant pradėjo juos pulti. Sutikti artilerijos ir šautuvų ugnimi, vokiečiai atšoko atgal ir pakliuvo į savosios artilerijos ugnį. Pastebėję tai, rusai puolė juos ir išmušė iš Kazimieriškių viensėdžio ir iš giraitės, stovinčios į vakarus nuo to viensėdžio. Tuo pačiu laiku rusų kariuomenės dalis įsibrovė Alukstons ir paėmė jos rytų dalį, dvejus kapus ir kelius apkasus į pietus nuo miesto.

Tą pat naktį, lapkričio 15 d., rusų partizanai nematomi priejo namus (pas Nevelį), kur buvo 82 vokiečių divizijos štabas, rankinėmis granatomis ir durtuvais sumušė kareivių būrį, saugojusį namus, ir paėmė nelaisvėn patį divizijos viršininką ir dar vieną generolą, gydytoją, tris aficerius ir kelius kareivius.

Balkanų fronte. Serbai, spaudžiami kur-kas didesnės bulgarų kariuomenės, traukiasi, pasidalinę į dvi dali, Albanų ir Juodojo Kalno (Černogorijos) link.

Serbų generalinis štabas ir vyriausybė, gautomis žiniomis, vyksta Juodajon Kalnan.

Serbai mano žiemą pradėti partizaninį karą, vadinasi kovoti su priešininku atskirais būriais ir būreliais.

Prancūzų ir anglų fronte dėl sniego gilumo nebuvo jokių mušių.

LAIŠKAS REDAKCIJAI.

Gerbiamoji Redakcija.

Pajdomavus keliems žmonėms elementoriaus „Kas skaito rašą — duonos neprašo“ likimu laikau reikalingu kreipties į g. Redakciją su prašymu patalpinti šiuos kelius mano žodžius.

Visa antroji jo laida, matyt, paliko Vilniuje.

Pasiūlijimą draugų maskviečių mokytojų atspauzdinti jį išnaudojau laikau dėl kaikiurių priežasčių kiek nepatogiu, o technikos žvilgsniu sunkiai išpildomu. Norėdamas atitaisyti tą gal nedovanotiną mūsų paklaidą, kad laiku nepasirūpinome išsivežti iš Vilniaus reikalingų sau vadovėlių, pasiskubinau surašyti seniai sumanytąjį elementorėlį „Pirmieji Žingsniai“. Nors jis ir sutalpintas vos dvejuose lankuose, bet vis pamatinė didžiojo elementoriaus sistema yra užlaikyta; todėl drįstu pasitikėti, kad ir šitas mažasis broliukas galės tam kartui pakeisti savo vyresnįjį; gi technikos žvilgsniu galima bus jis gana greit išspauzdinti.

Noromis pavezdamas savo „Pirmuosius Žingsnius“ visuomenės domei, pasilieku su augšta pagarba.

Kl. Skabeika.

Tartu, 10/XI, 15 m.

Reikalingiems lietuviškų knygų (vadovėlių).

Gavome žinių, kad Rygoje, Podrezo knygyne, Aleksandrovskaja 23, esą: 1) Pr. Mašiot: Aritmetikos uždavinynas I ir II dalis (keli tūkst. egz.); 2) to paties autoriaus: a) „Mano dovanėlė“, b) „Kiškiai“, c) „Pasakos-nepasakos“ (kiek norima). Pasakutinis trys knygelės galinčios atstoti skaitymo knygą pradedamojoje mokykloje. Tų knygelių dalis esanti išgabenta į Maskvą (Liet. Komiteto žinioje). Be to, to paties Pr. Mašiot Rygoje, Hempelio ir K^o spaustuvių (Kriepostnaja 7) esą daug „Rašto“ — vadovėlių norintiesiems mokyties rašyti.

NUO KARO NUKESTĖJUSIŲ ŽINIAI.

Rusų laikraštyje — „Russk. Slovo“ № 258 lapkričio 10 d. randame tokį skelbimą:

Kauno gub. revizicijos komisijos iškeltos į Tverės miestą (Трёхвятская ул. д. Кафманова). Ten yra mokami pinigai už jų revizuotą turą, pristatius revizicijos kvitą. Kas nori, pinigai gali būti siunčiami paštu, reikia tik parašyti pranešimas (zajavlenije) ir pridėti revizicijos kvitas (siunčiant kvitą, sau reikia pasilikti bent notaro paliudyta kopija. „Liet. Bals.“ Red.) ir parašyti savo adresą. Kurie nėra gavę reikalaujamų nustatytų revizicijos kvitų, o turi tik tam kartui išduotus raštelius (rospiskas), turi pristatyti juos rev. komisijai (taip pat pasilikus sau kopiją. Red.), aiškiai išdėčius: kame, kada ir kas buvo atiduota rev. komisijai. Prašau žmones ir įstaigas, kurių globoje ir žinioje gyvena Kauno gubernijos pabėgėlių, pranešti jiems apie šį skelbimą.

Kariuomenei maisto ruošimo vedėjas Kauno gubernijoje
D. Bodiska.

Redakcijos atsakai.

S. Sprindžiui. Vadovėlio lietuviams rusų kalbos, parašyto pusiau rusiškai ir pusiau lietuviškai lietuviškomis raidėmis, nėra visai.

J. Valatkai. Kauno gubernatoriaus ir jo kancelerija dabar yra Kostromos mieste.

Vorui. Tamstos eilės gana gražios, bet jų dėti dabar negalėsime. Gal pasinaudosime paskiau.

Aukos.

Per „Liet. Balso“ Redakciją.

Centr. Lietuvių Komitetui:

J. Petrulis 1 r. 30 k.

Kun. Jul. Peleckis 3 r. 90 k.

Per Cent. Liet. Komitetą.

Nuo karo nukentėjusiems šelpti:

Kun. Kaz. Matulaitis iš Londono 400 rublių

Redaktorius-Leidėjas Martynas YČAS

Nuo „L. B.“ Administracijos.

Del G. G. „Lietuvių Balso“ skaitytojų patogumo, „Liet. B.“ Administracijos vedėjas Juozepaitis lapkričio 22 d. per lietuvių vakarą priiminės „Liet. Balso“ prenumeratą šiems ir ateinantiems metams.

Giminės ieško šių žmonių:

1. Šaduikių Marcelės.
2. Šaduikio Bronislovo, 2 m.
3. Šaduikio Petro, 10 m.
4. Šaduikiūtės Jadvygos, 5 m.
5. Šeirių Julijonos.
6. Šėmankių Gendrutės.
7. Šėmankio Kazimiero, 40 m.
8. Šepečių Elzbieta, Kristupo duk., 28 m.
9. Šeporaičių Magdalenos, Petro duk.
10. Šeporaičių Saliomejos, Petro duk.
11. Šerių Mortos.
12. Šešeldžių Juozo, Juozo sūnaus, 50 m.
13. Šešeldžių Teresės, Igno duk.
14. Šeštoko Igno.
15. Šeštakavičiaus Juozo.
16. Šeštoko Antano.

17. Šidlauskienės Antaninos, 50 m.
18. Šidlausio Jokubo, 55 m.
19. Šidlausio Juozo, Julijono sūn.
20. Šileikų Paulinos.
21. Šileikos Juozo, Vinco sūn., apie 50 m.
22. Šilingų Barboros.
23. Šilingų Adelės.
24. Šilinių Onos.
25. Šimonėlio Prano.
26. Šimonėlių Onos.
27. Šimų Pranės.
28. Šimėno Vinco, Mykolo sūn.
29. Šimkevičiaus Antano.
30. Šimkunų Juozapatos, Vinco duk., 56 m.
31. Šikšnių Marc, Jono duk.
32. Šimkūno Povilo.
33. Šimkunų Uršulės.
34. Šimkaus Antano.
35. Šimkaus Antano, Kasparo sūn.
36. Šimkienės Elzbieta, Tomo duk., 40 m.
37. Šimkiutės Kazimieros, Kasparo duk., 9 m.
38. Šimkiutės Apolonijos, Kasparo duk., 18 m.
39. Šimkų Emilijos.
40. Šimkų Marijos, Fridricho duk.
41. Šimkų Uršulės.
42. Šimkų Onos.
43. Šimkaus Jono.
44. Šimkaus Juozo, 35 m.
45. Šimukėnų.
46. Šimulio Juozo.
47. Šimutėno Petro, Mykolo sūnaus, 45 m.
48. Širvickio.
49. Šleinio Jono.
50. Šlerpų Margaritos.
51. Šliaupų Julijonos.
52. Šmatauskių Rozalijos, Juozo duk., 32 m.
53. Šoblinskių Teklės, Roko duk.
54. Šovų Kazimieros, Karoliaus duk., 18 m.
55. Šuopių Onos.
56. Špakovų Makronos, Petro duk.
57. Špeklerių Antaninos.
58. Špenkų.
59. Šugždų Onos, 20 m.
60. Šugždos Stanislovo, 7 m.
61. Šukio Mato.
62. Šukių Elenos.
63. Šukio Prano.
64. Šukio Stepono.
65. Šukių Tapilės, Stanislovo duk., 28 m.
66. Šukio Jurgio Augustino sūnaus, 38 m.
67. Šukių Malvinos.
68. Šukio Aleksandro.
69. Šulsterių R.
70. Šulsterių S.
71. Šulsterio Simano.
72. Šulgenių Antaninos.
73. Šumacherio Cezaro, 12 m.
74. Šumecheriūtės Leokadijos, 10 m.
75. Šumilaitės Paulinos.
76. Šurkaus Prano.
77. Šiušų Agotos 60 m.
78. Šiušų Fruzinės, Martyno duk., 26 m.
79. Šiušio Kazimiero, Kazimiero sūn., 1 m.
80. Šiušiūtės Pranės, Kazimiero duk., 4 m.
81. Šiušio Aleksandro, Kazimiero sūn., 6 m.
82. Šernų Katarinos.
83. Januškos Jono, 34 m.
84. Januškos Aleksandro, 30 m.
85. Janušų Liudmilos, 27 m.
86. Januškaitės Magdalenos, Jono duk., 19 m.
87. Januškevičaitės Anastazijos, Motiejaus duk., 13 m.
88. Januškevičiaus Motiejaus, Antano sūn.
89. Jančiauskių Zofijos, Prano duk., 38 m.
90. Jaraičio Juozo.
91. Jarašiaus Juozo, Adomo sūn., 22 m.
92. Jarašių Onos, 19 m.
93. Jarašių Damicėlės, Jurgio duk., 52 m.
94. Jarašių Elzbieta, 21 m.
95. Jarašiūtės Juditos, 17 m.
96. Jarašiaus Adomo, Kazimiero sūn., 70 m.
97. Kun. Jaraševičiaus.
98. Jasenauskio Jurgio, Vinco sūn., 70 m.
99. Jasinskio Juozo, Aleksandro sūn., 23 m.

100. Jasinskio Aleksandro, 60 m.
101. Jasinskių Michalinos, 20 m.
102. Jasinskių Elzbieta, 20 m.
103. Jaskevičiaus Jono, 17 m.
104. Astramskių Anelės, Antano duk., 28 m.
105. Jasiukėno Stanislovo.
106. Jokymavičiaus Stanislovo, Kastyntino sūn., 18 m.
107. Jokymavičių Teklės, Kastyntino duk., 23 m.
108. Jackevičiaus Juozo, Juozo sūn., 18 m.
109. Jackevičiaus Julijono, Juozo sūn., 16 m.
110. Abelinių Marijos.
111. Abramavičiaus Prano, Juozo sūn., 15 m.
112. Abranzevičiaus Justino, 40 m.
113. Abramaitienės Aleksandro, Vladimiero duk., 60 m.
114. Augulio - Kazlauskio Ksaverio, 56 m.
115. Aukštikalnių Emilijos, Jono duk., 22 m.
116. Aukštikalnio Jono, Jono sūn., 18 m.
117. Agurkių Michalinos, Jurgio duk.
118. Adomaičio Prano, 25 m.
119. Adomaičio Prano, 50 m.
120. Adomaičių Monikos, 35 m.
121. Adomavičiaus Vlado.
122. Adomavičių Paulinos.
123. Adaškio Prano.
124. Aigelio Antano, 13 m.
125. Aigelių Veronikos, Antano duk., 36 m.
126. Aleknėnų Juzės.
127. Amšiejus Mato, Andriaus sūn., 66 m.
128. Aleksos Kazimiero.
129. Aleksandravičiaus Antano.
130. Aleksandravičiaus Jgno.
131. Aleksos Vitoldo.
132. Aleksino Petro, Adomo sūn., 34 m.
133. Aleksinų Onos.
134. Aleksino Andriaus.
135. Ališauskių Juozo.
136. Ališauskių Vieros, 9 m.
137. Ališauskių Leokadijos, 5 m.
138. Ališauskių Kazimiero, 11 m.
139. Alijauskio Kazimiero.
140. Alksninio Adomo, 48 m.
141. Aliulenio Juozo 17 m.
142. Aliulenitės Agotos, 13 m.
143. Ambrazičio Petro, Augustino sūn.
144. Andziulio Antano, 23 m.
145. Andriejauskio Andriaus, 56 m.
146. Andrulionies Augusto.
147. Andrulionies Juozo.
148. Andriuskevičių Natalijos.

ALEKSANDRAS URBONAVIČIUS ieško švogerio SIMANO JONAIČIO iš Kubiliūnų ir Krakų staršinos Čiapo, Kauno gub. Žinančių prašau pranešti man: Pryan, Новоалександровская слоб. д. Аланчева № 122, būsiu dėkingas.

VARGONININK. pabėg., turi paliud. iš pask. vietos, vedas raštinę ir chorą, prašo gerb. klebonų vargonininko arba zokrastijono vietos. Adr.: Симбирск, Отд. Литовского О-ва, Мар-тиновская ул. 48, К. Бутенасу.

ALEK. SKABICKIS ir ANT. KAZLAUSKAITE iš Mažeikių sodž. Pakruojos val., Panevėžio apskr. apsigyveno Petrapilyje, 10 rata № 16, b. 28. Ieško savo genčių ir pažįstamų, atsišaukti.

IEŠKAU Amelijos Volašimienės su mažais vaikeliais, Kauno gub., Pan. ap., Biržų v., Juškonų sodž.

IEŠKAU Onos Natišauskaičios iš Papilio miest., Zarasų apskr., Kauno gub.

Kas apie šiuos žmones žino, prašau pranešti šiuo adresu: Ржевъ, Волковский Кон. запасъ. Кузнецу Р. Валашимау.

VINCAS KIZIS

iš Prienų Suv. gub. IEŠKO savo moters MAGDALENOS KIZIENĖS ir 6 VAIKŲ: Stanislovo, 13 m., Igno, 7 met., Antano, 5 m., Kazimieros, 8 met., Onos, 4 met., Antaninos, 1½ m., Kas žino apie tą šeimyną, prašau pranešti: Москва с. Богородское, Боль. Богородицкая ул., № 70, В. Кижису.

LIUDMILA ZGERSKAITE, buvusioji Telšėnų kaimo mokyklos mokytoja (Pakruojos valsč., Panevėžio apskr.), gali gauti (90) devynias dešimtis rublių algos už tris mėnesius, per Lietuvių Komitetą Jaroslavyje, Romanovskaja ul. № 44. Lai atsiima.

IEŠKAU savo dukters Onos Puodžiūnaitės, Kauno gub., Pan. apskr., Rastaukinės (Podbiržų) valsč., Legailių sodž. Prašau pranešti: Омск, Акмол. обл., Любимовская вол., село Зеленополь, Юр. Пет. Поджунасъ.

IEŠKAU Juozo Papeikos, jo žmonos Liudvisės, sūnų Kastynto, 18 m., ir Petro, 14 met., iš Triobiškių kaimo, Liudvin. par., taip pat Ad. Lepšio iš Putviškių k., Daukšų par. Adresas pranešti: Москва, Богородское, Шестаковская 7-а П. Витковскому.

IEŠKAU Marės Traskauskiutės iš Pasudonies k., Liudvinavo par.; Veronikos Siručiatės iš Dievoniškio k., Kalvarijos par.

Adr.: Kaz. Boruta I Мѣшанская 99, кв. 10. Богородское, Москва.

JONAS SAMUOLIS, Bačkininkėlių dvaro, Pakuonio par., IEŠKO sūnaus Jono, 16 m., ir dukters Nastazijos, 18 m. Adresas pranešti: Jon. Samuolis, Глѣбовская ул. 4 с. Богородское, Москва.

Miko Dabulevičiaus, agronomo, buvusio paskutinį laiką Pružanuose, Gardino gub.; Edvardo Overo, agron. padėjėjo, buvusio Valkininkė, Viln. gub. Adresas: Москва, с. Богородское, Шестаковская ул. № 7-а.

Kareivis KAZ. BENIUSIS, Kauno g. Telšių apskr., Ylakių val., Šačių par., Rumšaičių sod. prašo pažįstamų atsilipti šiuo adresu: Черезъ Смоленичи, Мин. губ. им. Смоленичи, Ветер. фельдшеру К. Бенюшису.

IEŠKAU saviškės MARIJONOS NARJAUSKIENĖS su dviem mergaitėmis, Suv. gub., Marijampol. apskr., Iglaukos parap., ir drauge Šimulių, Jaudegių Liudvinavo gmin. Kas žino, prašau pranešti Liet. Biurui Petrograd, Baskov per. 29, 4.

P. Paulauskis ieško žmonos Mikasės Kauno gub. ir apskr. Seredžiaus val. Jurgiškių sodž. Kas žino, prašau pranešti: Petrograd, M. Bolotnaja № 15, Prijut.

Kareivis JUOZ. ŠURKUS ieško brolio ir draugų. Duoti žinią adresu: Petrograd, Vezenbergskaja № 29, b. 24, S. Urbešui.

Stan. Ovsiejus (Jaroslavlė, Širokaja 20, b. 6) ieško motinos Elzbieta Ovsiejienės Kraniškio ir „giminių. Prašau atsišaukti laiškui.

Ieško Karol. Mieškauskienės ir sūnaus 1½ met. Kauno gub. Ukm. apskr. Anykščių par. Mano adr.: Дѣйствующ. Армія, Штабъ III Арміи, Ротмистру Кильсонъ, для Мѣшковскаго.

Antan. Rimkus iš Mintaujos ieško brolio Juoz. Bitaičio ir jo žmon. Anastazijos ir Ant. Lėščio. Prašau atsilipti šiuo adresu: Петроградъ, Садовая ул. № 61, кв. 8.

IEŠKAU Onos Aukštakalnenės ir Magdalenos Tamošiūnikės-18 m., Budviečių kaimo, Jilavoto par., Marijamp. ap., Suv. gub. Prašom pranešti Якобштад. пер. № 3/9, кв. 44. Осипу Марчилюнису.

